

Neljapäev, 2. aprill 2009

Elektromagnetväljadega seostatavad terviseprobleemid

P6_TA(2009)0216

Euroopa Parlamendi 2. aprilli 2009. aasta resolutsioon elektromagnetväljadega seostatavate terviseprobleemide kohta (2008/2211(INI))

(2010/C 137 E/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 137, 152 ja 174, mille eesmärk on tagada inimeste tervise, keskkonna ning töötajate tervise ja tööohutuse kõrgetasemeline kaitse;
  - võttes arvesse nõukogu 12. juuli 1999. aasta soovitus 1999/519/EÜ üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega (0 Hz kuni 300 GHz) ⁽¹⁾ ja komisjoni 1. septembri 2008. aasta aruannet kõnealuse soovitus kohaldamise kohta (KOM(2008)0532);
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/40/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (elektromagnetväljad) tulenevate riskidega ⁽²⁾;
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 1999. aasta direktiivi 1999/5/EÜ raadioseadmete ja telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete ning nende nõuetekohasuse vastastikuse tunnustamise kohta ⁽³⁾ ning vastavaid mobiiltelefonide ja tugijaamade ühtlustatud ohutusstandardeid;
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/95/EÜ teatavates pingevahemikes kasutatavaid elektriseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁴⁾;
  - võttes arvesse oma 4. septembri 2008. aasta resolutsiooni vahekokkuvõtte kohta Euroopa keskkonna ja tervise tegevuskavast aastateks 2004–2010 ⁽⁵⁾;
  - võttes arvesse oma 10. märtsi 1999. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu soovitus üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega (0 Hz kuni 300 GHz) ⁽⁶⁾;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni raportit (A6-0089/2009),
- A. arvestades, et elektromagnetväljad on looduses olemas ja neid on seega alati Maa peal esinenud; arvestades samas, et viimaste aastakümnete jooksul on keskkonna kokkupuude inimese valmistatud elektromagnetvälja allikatega regulaarselt suurenenud, tingituna nõudlusest elektrienergia järele, järjest keerukamatest traadita tehnoloogiatest ja ühiskondlikus korralduses toimunud muutustest, arvestades, et selle tulemusena puutub praegu iga elanik nii kodus kui ka tööl kokku eri sagedustega elektri- ja magnetväljade keeruka kooslusega;

⁽¹⁾ EÜT L 199, 30.7.1999, lk 59.

⁽²⁾ ELT L 159, 30.4.2004, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 91, 7.4.1999, lk 10.

⁽⁴⁾ ELT L 374, 27.12.2006, lk 10.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0410.

⁽⁶⁾ EÜT C 175, 21.6.1999, lk 129.

Neljapäev, 2. aprill 2009

- B. arvestades, et traadita seadmed (mobiiltelefon, WiFi-Wi max, Bluetooth, DECT-lauatelefon) kiirgavad elektromagnetvälja, mis võib avaldada kahjulikku mõju inimeste tervisele;
- C. arvestades, et enamik Euroopa kodanikke, nende seas eelkõige 10–20 aastased noored, kasutab mobiiltelefoni, mis on kasulik, praktiline ja moodne ese, ja arvestades, et samas valitseb endiselt ebakindlus selle võimalike terviseohtude suhtes, eelkõige noorte puhul, kelle aju alles areneb;
- D. arvestades, et elektromagnetväljadest tekkida võivate terviseohtudega seotud lahkarvamused teadusringkondades laienesid alates 12. juulist 1999, pärast soovitusena 1999/519/EÜ seatud piirmäärasid üldsuse kokkupuutele elektromagnetväljadega (0 Hz – 300 Hz);
- E. arvestades, et teadusringkondade ametlike järelduste puudumine ei ole takistanud teatavaid riikide ja piirkondlike valitsusi vähemalt üheksas Euroopa Liidu liikmesriigis, aga ka Hiinas, Šveitsis ja Venemaal, kehtestamast kokkupuutele nõuandlikke piirmäärasid, mis on seega madalamad kui komisjoni ning selle sõltumatu teaduskomitee, tekkivate ja hiljuti avastatud terviseriskide teaduskomitee soovitatavad piirmäärad ⁽¹⁾;
- F. arvestades, et meetmed üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega peaksid olema tasakaalus võrreldes elukvaliteedi paranemisega ohutuse ja turvalisuse seisukohast, mida võimaldavad elektromagnetvälju kiirgavad seadmed;
- G. arvestades, et üheks nii huvi äratanud kui ka poleemikat tekitanud teadusprojektiks on epidemioloogiline uuring *Interphone*, mida liit rahastab 3 800 000 euro ulatuses peamiselt teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse viienda raamprogrammi ⁽²⁾ raames ja mille tulemusi oodatakse alates 2006. aastast;
- H. arvestades siiski, et mõnede teadmiste suhtes tundub olevat saavutatud üksmeel, eelkõige mis puudutab teadmisi, et reaktsioonid mikrolainetega kokkupuutele on inimeseti erinevad, et esmajärjekorras tuleb läbi viia reaalses tingimustes kokkupuudet käsitlevaid katseid, eesmärgiga hinnata raadiosagedusväljadega seostatavaid mittetermilisi mõjusid, ning et elektromagnetväljadega kokkupuutel on lapsed eriliselt ohustatud ⁽³⁾;
- I. arvestades, et liit on kehtestanud kokkupuute piirmäärad, et kaitsta töötajaid elektromagnetväljade mõju eest; arvestades, et ettevaatuspõhimõtte kohaselt tuleks selliseid meetmeid võtta ka asjassepuutuvate elanikkonnariühmade, näiteks elanike ja tarbijate huvides;
- J. arvestades, et Eurobaromeetri eriaruandes elektromagnetväljade kohta (nr 272a, juuni 2007) märgitakse, et suurema osa kodanike arvates ei teavita riigiasutused neid piisavalt meetmetest, mis on võetud nende kaitseks elektromagnetväljade eest;
- K. arvestades, et tuleb jätkata kesk- ja ülimaldalsageduste uurimist, et jõuda järeldusele nende tervisemõjude kohta;
- L. arvestades, et direktiiv 2004/40/EÜ ei tohi ohustada magnetresonantskuvamise (MRI) kasutamist, kuna MRI tehnoloogia on Euroopas esirinnas patsientide elu ohustavate haiguste uurimisel, diagnoosimisel ja ravil;

⁽¹⁾ 21. märtsi 2007. aasta arvamus, mis võeti vastu komitee 16. täiskogu istungil.

⁽²⁾ Elukvaliteedi programm lepingunumbriga QLK4-1999-01563.

⁽³⁾ STOA 2001. aasta märtsi uuring elektromagnetkiirguse füsioloogilise ja keskkonnamõju kohta, PE nr 297.574.

Neljapäev, 2. aprill 2009

M. arvestades, et MRI ohutusnormiga IEC/EN 60601-2-33 kehtestatakse sellised elektromagnetväljade piirväärtused, mis välistavad ohu patsientidele ja töötajatele,

1. nõuab tungivalt, et komisjon vaataks läbi elektromagnetväljade piirmäärade teadusliku aluse ja asjakohasuse nagu on kehtestatud soovitusel 1999/519/EÜ ning esitaks Euroopa Parlamendile aruande; nõuab, et läbivaatamise peaks korraldama tekkivate ja hiljuti avastatud terviseriskide teaduskomitee;

2. nõuab elektromagnetilise kiirguse võimaliku tervisemõju hindamisel eelkõige bioloogiliste mõjude kaalumist, eriti kui võtta arvesse, et mõnedes uurimustes on leitud kõige kahjulikumaid mõjusid madalaimatel tasemetel; nõuab aktiivseid teadusuuringuid, et leida võimalikele terviseprobleemidele selliseid lahendusi, mis vähendavad edastamisel kasutatavate sageduste pulseerimist ja amplituudmodulatsiooni või kaotavad selle täielikult;

3. rõhutab, et paralleelselt Euroopa elektromagnetväljade piirmäärade muutmisega või selle alternatiivina peaks komisjon töötama koostöös liikmesriikide ekspertide ja asjaomaste tööstussektoritega (elektriettevõtted, telefonioperaatorid ja elektriliste aparatuuride, kaasa arvatud mobiiltelefonide tootjad) välja juhised olemasolevate tehnoloogiliste võimaluste jaoks, mille eesmärk on vähendada kokkupuudet elektromagnetväljadega;

4. märgib, et tööstusettevõtjad, nagu ka asjassepuutuvad infrastruktuuri haldajad ja pädevad asutused, võivad juba praegu mõjutada teatavaid faktoreid, näiteks kehtestades sätteid seoses konkreetse paiga ja saatjate vahelise kauguse või paiga kõrgusega võrreldes masti kõrgusega ja edastava antenni suunaga võrreldes elumajadega; ning eelnimetatu on selgelt vajalik selleks, et rahustada ja paremini kaitsta nimetatud seadmete läheduses elavaid inimesi; nõuab mastide ja saatjate optimaalset paigutust ning täiendavalt nõuab, et teenuseosutajad jagaksid sel viisil paigutatud maste ja saatjaid, piiramaks halvasti paigutatud mastide ja saatjate levikut; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja asjakohased suunised;

5. teeb liikmesriikidele ning kohalikele ja piirkondlikele ametivõimudele ettepaneku kehtestada antennide ja repiiterite paigaldamiseks loa andmise ainukontroll ning lisada nende linnade arengukavade hulka piirkondlikud antennikaardid;

6. nõuab tungivalt, et mobiilside antennide paigaldamislubade väljastamise eest vastutavad asutused koos kõnealuse sektori operaatoritega jõuaksid kokkuleppele infrastruktuuri jagamise osas, et vähendada selle mahtu ja avalikkuse kokkupuudet elektromagnetväljadega;

7. tunnustab mobiilside ja muude elektromagnetvälju kiirgavate traadita tehnoloogiate puhul tehtavaid jõupingutusi selle nimel, et vältida keskkonna kahjustamist ja tegeleda eelkõige kliimamuutuse küsimusega;

8. on seisukohal, et pidades silmas järjest sagedasemaid kohtumenetlusi ja ametivõimude poolt võetavaid moratooriumi tüüpi meetmeid seoses uute elektromagnetvälju kiirgavate seadmete paigaldamisega, teenib kõigi huve see, et uute mobiilside antennide ja kõrgepingeliinide paigaldamise kriteeriumite puhul soodustataks lahendusi, mis põhinevad tööstusettevõtjate, riigiasutuste, sõjaväeasutuste ja elanike ühenduste vahelistel kõnelustel, ning et jälgitaks vähemalt seda, et koolid, lasteaiad ja -sõimed, vanadekodud ja terviseasutused jääksid kõnealust liiki seadmetest teatavasse kaugusesse, mis määratakse kindlaks teaduslike kriteeriumite alusel;

9. kutsub liikmesriike üles tegema koos kõnealuse sektori operaatoritega avalikkusele kättesaadavaks kaardid, mis näitavad kokkupuudet kõrgepingeliinidega, raadiosageduste ja mikrolainetega ning eelkõige nendega, mida kiirgavad telekommunikatsioonimastid, raadiorepiiterid ja telefoniantennid; nõuab avalikkusele juurdepääsu hõlbustamiseks kõnealuse teabe avaldamist internetis ja selle levitamist meediakanalitele;

Neljapäev, 2. aprill 2009

10. teeb ettepaneku, et komisjon kaaluks võimalust kasutada üleeuroopaliste energjavõrkude rahastamist selleks, et uurida ülimaldalsagedusega elektromagnetväljade mõju eelkõige seoses elektriliinidega;
11. kutsub komisjoni üles algatama ametiajal 2009–2014 ambitsioonika programmi, mis käsitleb kunstlikult loodud lainete ja inimkehast loomulikul teel kiirguvate lainete elektromagnetilist ühilduvust, eesmärgiga teha kindlaks, kas mikrolained võivad avaldada inimeste tervisele ebasoovitavat mõju;
12. kutsub komisjoni üles esitama iga aasta aruande elektromagnetkiirguse taseme kohta ELis, selle allikate ja ELis võetud meetmete kohta, mille eesmärk on kaitsta paremini inimeste tervist ja keskkonda;
13. palub komisjonil leida lahendus direktiivi 2004/40/EÜ rakendamise kiirendamiseks ja tagada seega, et töötajad oleksid nõuetekohaselt kaitstud elektromagnetväljade eest, nii nagu nad on juba kaitstud müra ⁽¹⁾ ja vibratsiooni ⁽²⁾ eest ühenduse kahe muu õigusakti abil, ning kehtestada MRile erand käesoleva direktiivi artikli 1 kohaselt;
14. mõistab hukka asjaolu, et alates 2006. aastast on lükatud korduvalt edasi rahvusvahelise epidemioloogilise uuringu *Interphone* tulemuste avaldamist, kusjuures uuringu eesmärk on selgitada, kas mobiiltelefoni kasutamise ja teatavate vähiliikide, eelkõige ajukasvaja, kuulmisnärvi kasvaja ja kõrvasüljenäärme kasvaja vahel on olemas seos;
15. juhib sellega seoses tähelepanu uuringu *Interphone* koordinaatori Elisabeth Cardise üleskutsesele ettevaatlikkusele, kes soovib praegustele teadmistele tuginedes, et lapsed hoiduksid ülemäärases mobiiltelefoni kasutamisest ja elistaksid lauatelefoni;
16. on igal juhul seisukohal, et komisjon, kes on oluliselt toetanud nimetatud ülemaailmse uuringu rahastamist, peaks paluma projekti juhtidel põhjendada lõplike järelduste avaldamise puudumist ja teavitama vastusest viivitamata Euroopa Parlamenti ja liikmesriike;
17. soovib komisjonil poliitilise ja eelarvelise tõhususe huvides paigutada elektromagnetvälju käsitlevatele uuringutele pühendatud ühenduse rahastamine osaliselt ümber Euroopa noortele mõeldud üldisele teavituskampaaniale, mis käsitleb häid tavasid mobiiltelefonide kasutamisel, nagu nn käed-vabad-komplektid, lühikeste kõnede tegemine, telefoni väljalülitamine ajaks, kui seda ei kasutata (näiteks koolitundides) ja telefoni kasutamine hea leviga piirkondades;
18. on seisukohal, et sellised teavituskampaaniad peaksid samuti tutvustama noortele eurooplastele terviseriske, mis on seotud majapidamisseadmetega ning seda, kui oluline on seadmed pigem välja lülitada, kui jätta ooterežiimile;
19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama teadus- ja arendustegevuse rahastamist mobiilside raadiosageduste võimalike pikaajaliste kahjulike mõjude hindamiseks; samuti nõuab rohkem avalikke konkursse uurimaks elektromagnetväljade erinevate allikatega mitmekordse kokkupuute kahjulikke mõjusid, eelkõige laste puhul;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. veebruari 2003. aasta direktiiv 2003/10/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilikest mõjuritest (müra) tulenevate riskidega (ELT L 42, 15.2.2003, lk 38),

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/44/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilikest mõjuritest (vibratsioon) tulenevate riskidega (EÜT L 177, 6.7.2002, lk 13).

Neljapäev, 2. aprill 2009

20. teeb ettepaneku lisada teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa tööühma volituste hulka teadusliku usaldusvääruse hindamise ülesanne, et aidata komisjonil ennetada võimalikke riskantseid olukordi, huvide konflikte või isegi pettusi, mis võivad tekkida teadlaste kasvanud konkurentsi tõttu;
21. tunnistades avalikkuse muret paljudes liikmesriikides, kutsub komisjoni üles tegema koostööd kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu riiklikud eksperdid, valitsusvälised organisatsioonid ja tööstussektorid, selleks et traadita tehnoloogiat ja kaitsenorme käsitlev ajakohastatud ja mitteasjatundjale arusaadav teave oleks paremini kättesaadav ja juurdepääsetav;
22. kutsub rahvusvahelist mitteioniseeriva kiirguse eest kaitsmise komisjoni ja Maailma Terviseorganisatsiooni üles olema normide kehtestamisel läbipaistvamad ja avatumad dialoogile kõikide sidusrühmadega;
23. mõistab hukka telefonioperaatorite teatavad eriti agressiivsed aastalõpu ja muude erisündmustega seotud reklaamikampaaniad, nagu eranditult lastele mõeldud mobiiltelefonide müük ja teismeliste suunatud tasuta kõneminutitega paketid;
24. teeb ettepaneku, et liit lisaks oma siseõhu kvaliteedi poliitikasse ka uuringu traadita kodumasinade kohta, nagu internetti juurdepääsuks kasutatav WiFi ja Euroopa digitaalses juhtmeta telekommunikatsioonisüsteemis (DECT) telefon, mida on viimastel aastatel hakatud laialdaselt kasutama avalikes paikades ja elumajades, seades elanikud mikrolainete kiirgusega pidevasse kokkupuutesse;
25. nõuab tarbijate parema teavitamise huvides, et Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee tehnilisi standardeid muudetaks nii, et märgistusel oleks kohustuslik tuua välja saatmisvõimsus ja iga juhtmeta töötava seadme puhul teave, et see kiirgab mikrolaineid;
26. kutsub nõukogu ja komisjoni koostöös liikmesriikide ja Regioonide Komiteega üles aitama kaasa ühtse standardi kehtestamisele, et tagada elanike võimalikult vähene kokkupuude kõrgepinge elektriliinide võrgustiku laiendamise korral;
27. tunneb sügavat muret asjaolu pärast, et kindlustusseltsid kalduvad elektromagnetväljadega seotud riskide katmist tsiviilvastutuse poliisist välja jätma, mis on selge märk, et Euroopa kindlustusandjad kasutavad juba oma versiooni ettevaatuspõhimõttest;
28. kutsub liikmesriike üles järgima Rootsi eeskju ning tunnistama elektri suhtes ülitundlikkuse all kannatavad isikud puudega isikuteks, et pakkuda neile nii piisavat kaitset kui ka võrdseid võimalusi;
29. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Regioonide Komiteele ja Maailma Terviseorganisatsioonile.
-